

Müdid Euroopa Liidu kohta

Eesti liitumine EL-iga on justkui ära otsustada: "Mis ikka sinna hääletama minna, nagunii me astume EL-i, minust ei sõltu midagi!"

Eesti liitumine Euroopa Liiduga sõltub otseselt 14. septembri rahvahääletuse tulemustest. Kui Eesti kodanike enamus hääletab liitumise poolt, siis saab Eestist mais 2004 EL-i täieõiguslik liige. Kui kodanike enamus hääletab liitumise vastu, ei astu Eesti Euroopa Liitu. Eesti rahvahääletus ei sõltu valimisaktiivsusest.

Euroopa Liit on sama, mis Nõukogude Liit. Ühest liidust alles saime välja, miks peaks kohe uude liitu tormama.

Euroopa Liit ja Nõukogude Liit ei ole sarnased ning neid ei saa võrrelda. EL-iga liitumine on vabatahtlik, Nõukogude Liit aga totalitaarne süsteem, mis okupeeris riigid nende tahte vastaselt.

Euroopa Liidust ei ole võimalik välja astuda.

Eesti liitumisleping Euroopa Liiduga on nagu iga teinegi leping ning Eesti võib soovi korral liidust välja astuda. Tõsi küll, seni pole seda keegi soovinud. Aga kui soovib, siis lepikse kokku väljaastumise tingimused ja kõik liikmesriigid peavad lahkumisele nõustuma.

Eesti keel ja kultuur kaob EL-is olles.

Eesti keele ja kultuuri säilimine on otseselt eestlaste enda teha. EL pigem soodustab eesti keele arengut, kuna eesti keelest saab EL-i ametlik keel – huvi eesti keele vastu tõuseb ja see tõstab eesti keele prestiiži kogu Euroopas. Järjepideva tõlketöö tulemusena areneb eesti keele oskussõnavara ning eesti keelde tekib uusi sõnu. Juba praegu saab tuua hädid ja põnevaid näiteid nagu sõna "integratsioon" asendamine sõnaga "löimimine". Inglise keele ja slängi pealtnähtav on pigem aga globaliseerumise kui EL-i mõju.

Kui Eesti liitub EL-ga, hakab siia saabuma palju põgenikke ja võõrtöölisi.

Võõramaalased liiguvad tavaliselt sinna, kus on parem elatustase. Eestis on palk ja sotsiaaltoetused veel madalamad kui mujal maailmas. Seetõttu ei ole meile suurt sisserännet oodata. Samuti ei ole meie niiske ja külm kliima lõuna poolt tulevatele sisserändajatele kõi-

ge meeldivam.

Toiduainete hinnad kasvavad plahvatuslikult EL-iga ühine-des.

Esiteks on müüt juba väide, et Eesti toiduainete ja muude kaupade hinnad on oluliselt odavamad kui EL-is. Teiseks on oluline aru saada, et EL-is pole kaupadel ühtseid hindu.

Eesti Konjunktuuriinstituudi direktori Marje Josingu sõnul olid aastal 2002 paljude kaupade hinnad Eestis samal tasemel või kallimad kui paljudes Kesk- ja Lääne-Euroopa riikides. Kiire majandusarengu tingimustes on toimunud hindade ühtlustumine meie oluliste naaberriikidega. Instituut on uurinud toidukaupade hindasid EL-is ja leidnud, et plahvatuslikku kasvu ei tule. Ainukesena võib järelsult kallineda suhkur.

EL esitab liikmes- ja kandidaatriikidele sellised nõudmised, mis on absurdid ega vasta kohalikele oludele.

Nn euronõuded on algselt kehtestatud Euroopa Komisjon, kuid reaalsuses vastutab iga riik nõuete täitmise eest ise. Samuti on iga riigi enda võimuses esitatud nõudeid tõlgendada, EL-i direktiivid on tavaliselt märksa üldisemad kui kohaliku nõudmised.

Nii on näiteks Eesti koolisõõklatele nõue kasutada ainult roostevasid nõusid Eesti ametnike loodud. Eestis levib müüt EL-i nõudest, et koolikeskused kasutavad nõud ja seadmed peaksid olema roostevasid terasest. Tegelikult kirjeldab Euroopa Liidu toiduhügieeni direktiiv nõuet järgmiselt: "Toiduga kokkupuutuvates alumiumnõudes ei tohi valmistada ega hoida happelisi toite."

EL loob mõttetuid direktiive nagu näiteks nõue banaanide kõveruse kohta.

Euronõuete taga on tavaliselt soov kaitsta EL kodanike õigusi, tervist vms. Teinekord on nõuded loodud, lähtudes majanduslike kaalutlustest. Näiteks banaan kõverus ja pikkus määrati kindlaks EL sise majandustegevuse kaitseks. Seda eesmärgiga soodustada Briti ja Prantsuse endiste koloniaalvalduste majandustegevust Kariibi mere basseini, Aafrika ja Okeania (APC) maades. Nimitelt olid APC maades toodetud banaanid väiksemad kui Lääne-Ameerika banaanid. Pikkuse ja kõveruse direktiivi takistati Ameerika kontsernide valitsemist EL turul, kuna viimased saavad toota Lääne-Ameerika banaanid eriti odavalt.

Mida on Tapa linnal võita?

Kaubanduskeskuse kõrval peavad eurovõitlust Algur Kaerma, Arne Otter ja Rein Tali Foto Heiki Vuntus

Euroopa Liidu rahvahääletuse eel arutatakse põhiliselt võimalikke muutusi riigi ja üksikisiku elus.

Mida on aga Euroopa Liit Tapa linnale seni andnud?

Kuna saamine on alati tore siis loetlen kokku mõned tegevused, mis on toimunud EL toetusel: põhjapoolse linnaosa vee- ja kanalisatsioonitrasside ehitus; Tapa tööstusküla infrastruktuuri arendamine ja projektijuhtide koolitamine; naisettevõtte tugipunkti loomine ja kaheaastane töö arenduskojas; muusikakoolide vaheline koostööprojekt. Need on olnud tegevused, kus Tapa linn on olnud juhtivaks pooleks. Lisaks veel hulgaliselt ühisprojekte, milles on osaletud partnerina.

Mida Tapa linn tahab Euroopa Liidult?

Kindlasti on kõige olulisem viadukt. On selge, et ei riigieelarve ega Tapa linna rahad ei võimal-

da lähiaastatel lahendada Tapa laste põhimureks olnud raudteetüütlust.

Vee- ja kanalisatsioonitrassid iga majapidamiseni! Hetkel käivad suured ettevalmistused enamus linna varustamiseks trassidega. 14. septembri hääletus võib mõjutada otseselt kogu selle projekti edasist kulgu ja rahastamist.

Teed ja tänavad korda! Koos viadukti ehitusega on vajalik ehitada pealesõiduteed ja muuta liikluskorraldust. Koos viadukti projektiga on võimalik rahastada seda tegevust Euroopa Liidust.

Majanduse elavdamine. Kindlasti muutuvad Euroopas konkurentsivõimelisemaks need Tapa ettevõtted, kes tegelevad ekspordiga. Selle tagab kauba liikumisel Euroopasse märgatav piiriületuste vähene-

mine. Kõik see tervikuna aga mõjutab linna arengut ja töökohtade teket.

Kindlasti on Euroopa Liidus oluline roll piirkondade koostöö ühiste huvid kaitsmisel. Peab meele pidama, et sarnaselt NL-i aegadele, mil Tamsalu õnnestus Tapa mõeldud kultuurimaja ehituse rahad endale meelitada on ka tulevikus võimalik. Euroopa Liidus on kõik linnad teatud määral konkurendid. Just siin on meil edasiminek liidus, siis kutsun teid kindlasti hääletama 14. septembril –

JAH Euroopa Liidule. Lugupidamisega

Kuno Rooba

Gümnaasium on õppetöök valmis

Tapa gümnaasiumi on sellel suvel palju remonditud. Algavaks õppeaastaks sisustati ja valmistati ette juurdeehituses olevad klassid. Ehitati lisaks kaks uut klassiruumi, remonditi seitsme klassi laed ja seinad, värviti 12 klassi põrandad, lapiti katust. Võimla ees olev fua-see sai uue ilme, õpetajate tuba on uue paigutusega ning suurem. Koridorid said puhtama ja värvilise- ma ilme.

Seitsmesse klassi osteti uued laud ja toolid, lisaks renoveeriti viie klassi pingid (s.t paigutati uued lauplaadid.)

Koolis toimuvad suured struktuursete ruumide muudatused. Uude ossa on viidud loodusõpetuse ained – keemia, füüsika, geograafia ja bioloogia kabinetid.

III korrusest saab keeltelklassi koridor – eesti, vene, saksa ja inglise keele kabinetid.

Gümnaasiumi juurdeehituses sai uued toolid ja laud keemikabineti. Foto Heiki Vuntus

II korruse väikesest koridorist tuleb nn kenade kunstide koridor.

Matemaatikakabinetid tahaks tuua ühte tiiba, et aineõpetajatel oleks õppevahendeid lihtsam kasutada.

I ja II korruse pikkadest koridoridest tahaks kunagi teha kinnised algklasside koridorid.

Laulmisklassist peaks tulevikus tulla korraliku varustusega auditoorium (Tapa parim).

Koolis valmis kolmas arvutiklass, mis vajab nüüd uut sisustust.

Kevelad saab Tapa gümnaasium 85-aastaseks.

Elmu Koppelmann, direktor

Direktori mõtteid kooliaasta eel

Jälle on algamas kooliaasta. Kellele oodatud, kellele kardetud. Miks küll nii? 1.–4. klassini tahavad lapsed koolis käia ja koolitööd teha. Hiljem on aga nii lapsel kui ka lapsevanemal hulk probleeme. Kõik pole nii must-valge, kuigi ka nii saab koolile võtta.

Tänases artiklis lahkkan Tapa gümnaasiumi gümnaasistide probleeme. Või küsiks hoopis, kas Tapa gümnaasiumiosas on konkurentsivõimeline? Tahaks vastata – jah. Aga südames kripeldab. Sellel kevadel tuli tagasilööki! Miks seekord nii, mitte paremini? Ma arvan, et järeldused peavad tegema õpetajad (ka direktor), lapsevanemad ning eelkõige meie praegused gümnaasistid.

Igal kevadel lõpetab Tapa gümnaasiumi 9. klassi palju õpilasi. Kõiki on teavitatud reeglite, kuidas saab 10. klassi. 10. klass on suunaga õppimisele. Siit edasi peab õpilasele olema selge, et tagasiteed ei ole – ma tahan õppida, ja hästi õppida. Ma tahan olla konkurentsivõimeline, tahan ka peale gümnaasiumi edasi õppida. Tahan elus tugevalt jalga olla, mitte terve elu otsida oma kohta. Elu on tänapäeval teravam, konkurentsitihedam, võib isegi öelda, et naahaalsem kui varem. Küsitakse, kas see on hea. Ei, aga nii ta on siin Eesti Vabariigis.

Paljud 9. klassi õpetajad arvavad, et õpetaja peabki terve elu teda aitamaks, olema tema eestvedaja ning kogu aeg elureeglite kummi venitama. Eesti Vabariigi haridusseaduses on selgelt öeldud (vähemalt praegu on), et haridus on 17. eluaastani või 9. kl lõpuni kohustuslik. Mina saan sellest aru nii, et kool on lapsele teoks ja abiks ning vaatab vahel ka mõnede tegude läbi sõrmede 9. kl lõpuni või 17. eluaastani. Siit edasi algab kohanemine reaalse elu-oluga. Küll pehmelt, aga siiski elulähedase, algab gümnaasiumiosas eluks ettevalmistus.

Praegu on ilmselt mitmelgi lugemisel juba küsimus, mida see Koppelman keerutab. Nagu artikkel Tapa kultuurielust – loed, saad aru, aga artiklis selgust pole.

Olgu, ütlen otse välja. Kõik õpilased pole võimelised õppima gümnaasiumiosas ning see peaks olema selge varakult. Kodud koos kooliga peavad tegema enne kevadet selgeks, kuhu 9. klassi lõpetaja tahab minna. Kui õppimine on korras, käitumine seadusega kooskõlas, saab ta tulla kooli reeglite järgi 10. klassi. Kui need on tähtsamat, peab elus otsima teisi teid, mida pole vähe ning need pole ka halvemad.

Igal kevadel on kodusid, kus arvatakse, et 10. klassi võib tulla igauks, olenemata eelnevate kooliaastate töö tulemustest. Väga raske on neile selgeks teha – saate aru, teie laps ei saa siin hakkama – koolitöö vundament on nõrk, siia ei saa 10.–12. klassi peale ehitada. On teisi lahendusi ja tihti pearemaid, ainult otsima peab.

Elmu Koppelman jubib Tapa gümnaasiumi 1987. aastast.

Gümnaasiumiosas on mõnel õpilasel arusaam – sain siia, ei mind keegi enam puutu, teen jälle väheke tööd ning elu korras. Ei, ei ole nii! Siin peab õppima nagu hull. Saage aru, et tulevik on teie endi kätes. Pingutades siin, on võimalik valida kõrgkoolis eriala ja sellega suunata ka oma elu. Ärge olge laisad, elu ei anna selleks palju võimalusi.

See artikliosa ei puuduta küll ainult gümnaasiumiõpilasi, vaid teisi tapalasi, aga ütlema ka ei saa jätta. Kole on näha, lugeda, kuulda: Tapal ei ole midagi, midagi ei tehta, midagi ei tahetagi teha. On ja mitte vähe, palju tehakse, palju tahetakse teha, vahel ei tule lihtsalt kõik välja. Kõik on kinni inimeses: ei viitsi, ei oska, ei saa, ei taha. Sellest peab üle saama, siis on võimalik palju elus korda saata. Räägitakse, et Tapa on konnatiik. Ei ole, konnatiigi tasand on osadel inimestel mõtlemises. Tahtes midagi teha, saab seda ka siin teha. Ma olen julgustanud gümnaasiumiõpilasi – te oskate, julgete ja tahate. Olge siis tõesti kooli parim osa, teie järgi tulevad nooremad, te olete neile eeskujud.

Kuidagi ei saa minna mööda gümnaasiumiosas õpetajatest. Minu arust on neil kolmekordne vastutus. Nad peavad õpetama kolm aastat õpilasi, neid hästi ette valmistama riigeksamiteks ja lisaks veel olema oma isikuumadustega eeskujud ning suunajaks. Kohe küsitakse, kas enne ei pea. Peab, muidugi peab, aga vanuses 15–18 aastat, kui ollakse gümnaasiumis, on noore inimese mõtlemises terav konflikt ja mina-otsimine eriti terav ja vastuoluline. Õpetaja peab olema siin suunaja, kasvataja, lahendaja, töstataja ja muidugi eeskuju. Küsitakse, kas Tapa gümnaasiumis on see nii. Sellele on küllalt lihtne vastust leida, küsige vilistlaste käest. Nad annavad objektiivse vastuse. Nad on juba elu näinud ja oskavad elatule selgelt tagasi vaadata.

Artikli alguses esitasin küsimuse: kas Tapa gümnaasium annab konkurentsivõimelise hariduse? Ilmselt jah. Oleme teinud uurimisi – töötuid pole, kõrgharidust omandavad üle 50% lõpetanute (paljud on riiklikes kõrgkoolides), suur hulk õpib edasi ning on leidnud oma elutee. Igal juhul peab tagasilöökidest tegema järeldused, võib-olla isegi valusad, aga õiged ning valikud on need, mis edasi viivad. Alati saab paremini.

Elmu Koppelman,
Tapa gümnaasiumi direktor

Metsa poes on kord käest

22. augustil käisin koos Tarbijakaitseametis peainspektori Tiiu Baumanniga kontrolimas RR Kaubandusele kuuluvat Metsa poosi.

Seekord oli kontrolli teostamise aluseks tarbija kaebus. Tarbija ei olnud rahul Metsa poes toimuvaga – müügil on realiseerimisaja ületanud kaubad, koos värske kaubaga müüakse vana (sardellid, viinerid, pihvid jne), eksitakse arvetega, kassatõkkid on halvasti loetatavad jne.

Kontrollostuga probleemid ei olnud. Arve oli õige, samuti oli kassatõkk loetatav.

Probleemid algasid kaupade realiseerimisajaga. Müügil olevatel poolsuitsuvorstidel (Perevorst) ja Sibulavorst) puudus kaubanduslik välimus. Saatedokumentide uurides selgus, et 18. augustil on Rakvere LK-ist saadud 1,35 kg sibulavorsti, 22.08. müügil oli aga rohkem – 1,59 kg. Tähendab, osa vorstikogusest oli kindlasti eelmise partiist, s.t. realiseerimisaja ületanud.

Välimuse järgi arvestades oli aga kogu müügiloleva vorsti realiseerimisajaga moodas. Perevorsti viimane saadetis oli pärit 13.08, siis toodi 1,81 kg. 22. aug oli järele veel 1,045 kg. Kümne päeva oli müüdnud vähem kui 800 g!

18.08. oli Rakvere LK-ist saadud kolme sorti pihve. Iga sorti üks nn MAP. Selgituseks niipalju, et MAP on väikepakend, kus toodetel on pikem realiseerimisajaga kinnises pakendis. Avatud pakendi puhul lüheneb ki-

restiriknevate kaupade (nt viinerid, sardellid, pihvid) realiseerimisajaga 48 tunnile. Müügil olevatel pihvidel oli juures realiseerimise lõppaeg 24.08.

Müüja seletuse kohaselt olid nad MAP-ide avanud alles 22. aug hommikul, mis aga mulle usutavana ei tundunud. Arusaamatuks jäi, miks pakendeid kohe ei avatud ja oodati mitu päeva, enne kui kaup müügil pandi ja kuidas suurem osa pihvidest nii ruttu maha müüdi, kui MAP tõesti 22.08. avati. Lõpuks veel – miks pihvid nii halva välimusega olid? Kuna pihvidel puudus kaubanduslik välimus ja tegemist oli realiseerimisaja ületanud kaubaga, siis kõrvaldasime need müügil.

Veel suurem segadus oli viinerite ja sardellidega. Külmetis müügil olevad polnud küll eriti ahvatleva välimusega ega kutsunud ostma, juures olid aga kenasti sildikesed realiseerimise lõppaegadega – 24.08. Tähendab, kõik MAP-ide olid avatud kas 22.08. hommikul või päeval. Kuna asi tundus kahtlane, tahtsin tutvuda kaupluse suure külmikuga.

See pilt, mis seal avanes, ületas igasugused ootused. Näiteks 20. ja 22. augustil saadud Vallasardellid olid täies koguses puutumata. Tähendab, müügil oli varem toodud kaup. Samuti olid puutumata Rakvere viinerid, Peresardellid, Vallaviinerid. Nüüd sai ka arusaadavaks, miks müügil olevad kaubad nii halva välimusega olid.

Näiteks müügil olnud Pereviinerid olid kauplusesse toodud meie esitatud dokumentide järgi juba 13. augustil.

Letis oli aga jälle juures realiseerimise lõppaeg 24.08. Müüja väited, et MAP avati alles 22. aug hommikul, ma lihtsalt ei usu, sest tegelikkus on midagi muud. Kauba juurde pannakse lihtsalt uus sedel uue realiseerimise lõppajaga, mis aga ei vasta tegelikkusele. Selline teguviis on tarbija tahtlik petmine ja see on karistatav.

Seekord kõrvaldasime müügil realiseerimisaja ületanud kaubad, s.h ka Rakvere LK poolt toodud kolme sorti pihvid.

Kuna kaupluse töös oli palju puudusi, siis otsustasime, et teen järgmisel päeval järell kontrolli. See, mis siis selgus, ületas igasugused piirid. Müügil kõrvaldatud pihvid olid uuesti müüki pandud. Lisaks olid müügil realiseerimisaja ületanud väikepakendis lihttoodetud ja Rakvere LK nimeta viinerid. Viimaste puhul müüja kenasti vabandas, et uue realiseerimisaja panek ununes!

Olukord Metsa poes peab kiiresti muutuma. Töökorralduses on palju puudusi. Kuidas on saanud tekkida olukord, et kaupa tellitakse palju rohkem, kui jõutakse realiseerida? Sellest on tingitud ka probleemid iga kaubaga. Seda püütakse iga hinna eest maha müüa kas realiseerimisajaga võltsides või värske kauba hulka segades.

Helle-Anne Org

Milles on odava vorsti saladus?

Tarbijatele on palju arusaamatuks põhjustanud müügil olevate vorstide väga erinevad hinnad. Tahetakse teada, millest see on tingitud ja mida kujutab endast paljuräägitud kondiliihamass.

Nendele küsimustele vastust otsides sattusin ajalehes Eesti Päevaleht ilmunud artiklile, kus Rakvere LK avalike suhete juht Madelaine Vettik äitais, et kondiliihamass sarnaneb hakklühaga. Suurem osa lihast eemaldatakse konditustamise käigus, ülejäänud väike osa eemaldatakse hiljem mehaaniliselt pressimisautomaadist. See ongi kondiliihamass.

Artiklis väidetakse, et igal pool kasutatakse vorstide valmistamiseks kondiliihamassi ja et kontroll selle üle on veterinaarimeti poolt väga range, siis karta pole midagi. Kõik tundub olevat kõige paremas korras.

Vastuseks sellele artiklile leidsin Eesti Lihatootlejate Assotsiatsiooni tegevdirektori Meelis Trumbergi kommentaari.

Ta väidab, et artiklis on tegemist avalikkust eksitava arvamusega ja kondiliihamass on tegelikult lihatööstuse jääkprodukt. Seda toorainet kasutavad need lihatööstused, kes tahavad teha odavat vorsti, kasutades ära kõik jäägid.

Peamiselt valmistatakse kondiliihamassi sigade ja lindude skelettidest. Kuna lindude, peamiselt kanade, tapmine ja sisikonnast puhastamine toimub meil liinil ilma inimese osavõtuta, siis sageli jääb osa sisikonnast lihakeha sisse. Kui konditustatud skeletist valmistatakse spetsiaalses pressis kondiliihamass, siis jäävad sisikonnajäägid ka sinna hulka. Samuti erineb kondiliihamass hakklühast, sest sisaldab luu-

üdi ja kondiosakesi.

Loomulikult peab olema väga tugev kontroll, sest saastatuse oht on väga suur. Seetõttu on kondiliihamassi lubatud kasutada ainult kuumtöödeldult ja ainult lihatööstuses, mitte jaekaubanduses.

Rakvere Lihakombinaat kasutab kondiliihamassi Vallo vorstides ja viinerites, sellest on tingitud ka nende toodete odav hind. Samuti on kondiliihamassil valmistatud näiteks Järlepa viinerid ja kotletid.

Väiksemad lihatööstused oma toodetes kondiliihamassi ehk ametlikku nimetusega mehaaniliselt konditustatud liha massi ei kasuta.

Tarbija jaoks vajalik info toote koostise kohta on olemas kas pakendil või näiteks vorsti kestal. Samuti saab täpsemat teavet alati müüja käest.

Helle-Anne Org

Mälestuskilde ja uitmõtteid

(X) järg

Indiaanipealik Seattle jätkas nii: "Kuidas saab osta-müüa taevast või maa soojust? See mõte on meie võõras. Kui õhu värskus ja yete sädelus ei kuulu meile, siis kuidas te saate seda osta?"

Iga tüki seda maad on minu rahvale püha. Iga helkiv männioks iga liivatera rannas, udu hämarduvas metsas, iga välu, iga sumisev putukas on püha mu rahva mees ja mõtetes. Mahl mis puudes liigub, kannab punase mehe mälestusi...

Nõnda siis, kui Suur Pealik Washingtonis saadab sõna, et ta tahab osta meie maad, nõuab ta meilt tõesti palju.

Suur pealik saadab meile sõna, et annab meile paiga, kus võime rahus omaette elada. Tema oleks meie isa, meie tema lapsed. Me siis kaalume pakkumist osta meie maa. Kuid see ei ole kerge. Sest see maa on meile püha...

Me teame, et valge mees ei mõista meie eluviisi. Üks paik on talle seesama, mis teinegi, sest ta on võõras, kes tuleb õõsel ja võtab maalt kõike, mida tahab. Maa pole talle vend, vaid vaenlane. Ja vallutanud selle, ta tungib edasi...

Oma ema – maad ja oma venda – taevast kohtleb ta kui asju, mida ostetakse, röövitakse, müüakse nagu lambaid või kihisevaid helmeid. Ta ahnus neelab maa, jättes järele vaid kõrbe...

Ma ei tea. Meie teed on teised kui teie teed. Teie linnade nägemine teeb haiget punase mehe silmale. Võib ju olla, et punane mees on metslane, ega saa aru...

Õpetage oma lastele, nagu meie

oleme õpetanud oma lastele, et maa on meie ema. Kõik, mis juhtub maaga, see juhtub ka maa poegadele. Kui inimene sülitab maa peale, siis sülitab ta iseenda peale. Me teame – maa ei kuulu inimesle, vaid inimene maale. Me teame – kõik on omavahel seoses nagu veri, mis liidab suguvõsa. Kõik on seoses...

Ka valged kaovad, võibolla varrem kui kõik teised hõimud. Kes pidevalt ründab oma aset, see lämbub ühel ööl omaenda saastas. Kuid oma hukatuses te särate kirikalt, stüdatuna selle jumala väest, kes tõi teid siia maale ja mingil erilisel põhjusel andis teile võimu selle maa ja punase mehe üle..."

Niisuguseid õpetussõnu said chitajaellu kaasa TPI ehitusteaduskonna 1987.a lõpetajad oma pidupäeval ja röömpäeval. Siis, kui üks mehetegu oli tehtud. Oma kättega, oma mõistusega. Mente et manu!

On möödunud 16 aastat, indiaanipealiku kõnest 149 aastat. Üht-teist on muutunud. Indiaanlased on reservaatides, eestlased veel mitte. Inimkultuuri häll on rüüstatud, okupeeritud ja kaoses. Relvad on teised – võimsamad, keerulisemad, täpsemad, kallimad. Kuid inimene on jäänud samasuguseks kui aegade alguses. Temas on kurjust, kadestust, õelust, tahet lõhkuda, valitseda, hävitada, tappa. Kaasajastumine on paljas sõnakõlks, mille varjus käib globaliseerumine. Nüüd demokraatia sildi all!

Ainult kes seda protsessi juhib? Või polegi see enam juhitav?

Lembit Joorits

Karikavõistlused igamehe autokrossis

Eelmisel laupäeval toimusid Tapa krossirajal Plekikiisu karikavõistlused igamehe autokrossis.

Üks korraldajatest Aivar Ojaperv sõnas, et kutsutud kuuest võistkonnast saabus kohale viis, igas üks naine ja kolm meest. Autoga GAZ 52 läbis iga võistleja kaks ringi.

Tapa võistkond (Mae Mitt, Vahur Leemets, Mati Mitt ja Kuno Rooba) saavutas I koha koguaajaga 10.46.6. Tamsalu linna võistlejad (Tuuli Lindre, Tiit Vettik, Ago Öunapuu ja Urmas Tamm) jäid teiseks koguaajaga 10.58.3. Auhinnalise

koha sai veel Tamsalu vald (Annella Major, Lembit Saart, Jaan Püss ja Toomas Uudeberg) koguaajaga 10.58.9. Neljandaks jäi Kadrina (Kadi Kiima, Väino Piiskoppel, Arvo Pani ja Ain Suurkaev) koguaajaga 11.40.6. Seekord jäi viimaseks Kunda võistkond (Anne Tasuja, Janar Vellak, Gunnar Roov ja Allar Aron) ajaga 12.23.5.

Naiste individuaalsed tulemused: I – Mae Mitt (Tapa, 4.06.4); II – Tuuli Lindre (Tamsalu, 4.32.8); III – Anne Tasuja (Kunda, 4.42.9); IV – Kadi Kiima (Kadrina, 4.49.0); V – Annella Major (Tamsalu v, 4.52.8).

Mehed: I – Lembit Saart (Tamsalu

v, 3.02.6); II – Jaan Püss (Tamsalu v, 3.03.5); III – Tiit Vettik (Tamsalu, 3.04.8); 4. – Kuno Rooba (Tapa, 3.15.0); 5. – Toomas Uudeberg (Tamsalu v, 3.15.3); 6. – Väino Piiskoppel (Kadrina, 3.15.9); 7. – Ago Öunapuu (Tamsalu, 3.20.7); 8. – Vahur Leemets (Tapa, 3.25.2); 9. – Mati Mitt (Tapa, 3.35.4); 10. – Ain Suurkaev (Kadrina, 3.35.7); 11. – Urmas Tamm (Tamsalu, 3.45.0); 12. – Janar Vellak (Kunda, 3.45.7); 13. – 14. – Gunnar Roov (Kunda, 3.54.9); 13. – 14. – Arvo Pani (Kadrina, 3.54.9); 15. Allar Aron (Kunda, 4.21.2).

Heiki Vuntus

Sügisel algab IV aeroobikahooaeg

Aeg on tõine ja pingeline, leiame enese jaoks aega! Elamishirm avaldab mõju kehale. Kes kulutab energiat, peab seda ka kusagilt ammutama. Mõnele meeldib avar tervisekeskus, kus võimalus treenida paljude seas. Teistele aga meeldib treenida vaikuses ja rahus. Oluline on teada oma valikuvõimalusi kui end eraldada mugavustsooni. Inimene peab ise tege-ma valiku, ta pole vaid oled,

kes olemas. Ta on oma olemasolust teadlik, vastutab vaid iseenda eest. Aeroobika pakub loomulikku liikumisrõõmu.

Iga algus on raske. Kõik oleme kunagi alustanud ja olnud algajad. Pole vaja karta esimest treeningut ja küsida, kas ma saan hakkama? Alati ei vea välja oma rammu ja mõistusega. Treener on see, kes ütleb, mida ja kuidas teha. Algaja vajab korrektsiooni, et iga liigutus jõuaks tulemuseni. Pole ju mõtet

raha eest rahmeldada tühja. Iga liigutus peab minema asja ette. Leeb soegi, kui tihti treenitakse. Kehas hakkavad muutumised toimuma, kui treenitakse regulaarselt paar korda nädalas.

Ootan kõiki huvilisi spordikeskusesse alates 8. septembrist. Treeningud toimuvad esmaspäeviti ja neljapäeviti kell 19 – 20. Jalga panna spordijalatsid!

Pille Vinter

Toetage käsipalli!

Eesti Vabariigis on ainult üks meistriiuga pallimängude võistkond väikelinnast. See on Tapa Spordiklubi käsipallivõistkond. Ei jalgpallis, korvpallis, võrkpallis ega käsipallis ole rohkem võistkondi, kes suudavad meistriligast konkurentsi pakkuda ja on Eesti väikelinnast pärit. Luugupeetud Tapa ja Tapalt pärit ettevõtjad, aidake meie linna esindusvõistkonda. See toetus tasub ära. Siis võime ennast võrrelda suurlinnade võistkondadega ja olla ka spordis rohkem Eesti kaardi peal.

Aron Jaanis ja Elmu Koppelmann, Tapa võistkonna treenerid

TEATED - KUULUTUSED - TEATED - KUULUTUSED

Müüa lõhutud küttepuid
170 kr m³.
Tel 056 652 463.

TAPA AUTOKOOL OÜ
teatab, et
6. septembril kell 10
algavad
Tapa arenduskojas
(Roheline 19)
**B – kategooria
autojuhi kursused**
Info ja registreerimine
tel 050 39 595.

Tapa lasteade Vikarkaar
kuulutab välja konkursi

LIIKUMISÕPETAJA

ametikoha täitmiseks
alates 2003/2004. õa.

Avaldus koos CV ja
haridust tõestavate
dokumentide
koopiategaga tuua 5.
septembriks aadressil
Tapa lasteade Vikarkaar,
Ülesõidu 3.

Liikumisõpetaja peab
vabalt valdama
eesti ja vene keelt.

EAKAD SÜNNIPÄEVALAPSED

Meta Raidla	26.09.1910	93
Evald Kohari	14.09.1911	92
Ruth Lauring	14.09.1912	91
Elvi Mälter	22.09.1915	88
Hilda-Helene Milvaste	01.09.1918	85
Maria Muskova	06.09.1923	80
Hilja Päären	07.09.1923	80
Sofia Elhi	22.09.1923	80
Elmar Viitpoom	06.09.1928	75
Natalia Khanjina	08.09.1928	75
Kaljo Ehasoo	13.09.1928	75
Boleslav Klimovitš	21.09.1928	75
Marta Nerman	24.09.1928	75
Nadezda Aleshko	25.09.1928	75
Linda Poddö	30.09.1928	75
Milvi Volmar	05.09.1933	70
Valve-Melanie Saviauk	07.09.1933	70
Helmut Kõõbler	08.09.1933	70
Laine Kitt	11.09.1933	70
Liia Koller	18.09.1933	70
Helja Tamm	21.09.1933	70
Nina Chebotareva	23.09.1933	70
Brone Petkuniene	24.09.1933	70
Mikhail Vasiliev	25.09.1933	70
Khilma Emanulina	26.09.1933	70

9. septembril kell 15 toimub Pika ja Hommiku tänava nurgal koerte vaktsineerimine marutaudi vastu.
Info tel 056 56 989.

UUED LINNAKODANIKUD

Aigar Trika	06.08.2003
Maris Jefimenko	10.08.2003
Daniel Skrjabin	19.08.2003

MEIE HULGAST ON LAHKUNUD

Nelli Novikova	12.05.1955 - 08.08.2003
Miralda Kukk	05.02.1915 - 13.08.2003
Aleksandra Tikerpuu	19.06.1938 - 14.08.2003
Helvi Kruus	25.11.1914 - 15.08.2003
Viktor Dudov	20.04.1949 - 16.08.2003
Zinaida Ilves	01.01.1919 - 17.08.2003
Johannes Heinsar	23.02.1913 - 24.08.2003

Tapa linna ajaleht Sõnumed Roheline tn 19, Arenduskoda
Lehe tellimine ja üldinfo - tel/faks 20 026.

Ajalehte saab lugeda - www. tapa.ee/arenduskoda/ajaleht,
e-post: arenduskoda@tapa.ee, heiki@tapa.ee

Toimetaja Heiki Vuntus - tel 20 026, mobiil 056 485 208
Küljendaja Liina Kald - tel 20 023, mobiil 052 87 998
Trükitud trükikojas Agur - Pikk 16, 44307 Rakvere, tel 23 999
Trükiarv 600 Leht ilmub kaks korda kuus.

Kuulutuste vastuvõtt Roheline tn 19, E - R kella 9 -16.
Toimetusel on õigus kirju ja teisi kaastõid nende selguse
huvides toimetada ning lühendada.

Hoidmaks ära arusaamatusi, peab lehematerjal
olema toimetuses hiljemalt lehelummise nädala
teisipäeval kell 10.